

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/78/2022
Identifikačné číslo spisu:	5118207770
Dátum vydania rozhodnutia:	30.12.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5118207770.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobcu E. T., nar. XX. C. XXXX, bytom E. T. XXXX/XX, XXX XX Ž., zastúpeného LALINSKÝ ADVOKÁT s.r.o., so sídlom Kálov 653/23-2, 010 01 Žilina, IČO: 47 253 096, proti žalovanému LICITOR recovery, k. s., so sídlom Sládkovičova 6, 010 01 Žilina, IČO: 45 393 486, správca úpadcu MIKOMIX, spol. s r.o., so sídlom Družinská 897, 013 22 Rosina, IČO: 36 414 930, zastúpenému KUBINEC & PARTNERS advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Skuteckého 6, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 851 574, za účasti intervenientov na strane žalovaného D. E., nar. X. M. XXXX, bytom XXX XX S. XXX, a G. E., nar. XX. I. XXXX, bytom XXX XX S. XXX, obidvaja zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Chlapík s. r. o., so sídlom Sládkovičova 167/13, 010 01 Žilina, IČO: 47 232 072, o určenie popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 5Cbi/10/2018, v konaní o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 14CoKR/11/2021-472 z 26. mája 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovanému a intervenientom na strane žalovaného p r i z n á v a voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina ako súd prvej inštancie (ďalej tiež len „prvoinstančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 5Cbi/10/2018-344 z 11. mája 2021, v spojení s opravným uznesením č. k. 5Cbi/10/2018-428 z 23. novembra 2021, v prvom výroku žalobu žalobcu zamietol a druhým výrokom priznal žalovanému a intervenientom proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z odôvodnenia prvoinstančného rozsudku vyplýva, že žalobca sa žalobou zo dňa 14. mája 2018, doručenou súdu 15. mája 2018 domáhal určenia, že je veriteľom pohľadávky prihlásenej do konkurzného

konania úpadcu MIKOMIX, spol. s r.o., so sídlom Družinská 897, 013 22 Rosina, IČO: 36 414 930, z titulu nesplatennej pôžičky podľa zmluvy o pôžičke zo dňa 5. mája 2016, vo výške istiny 2,5 mil. eura a úrokov z omeškania 195.904,11 eura, čo predstavuje celkovú výšku pohľadávky 2.695.904,11 eura, ktorá je vymáhateľná a zabezpečená záložným právom na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam zo 6. mája 2016 vo vlastníctve D. E., rod. E., nar. X. M. XXXX, bytom XXX XX S. XXX, s manželkou G. E., rod. J., nar. XX. I. XXXX, rovnako bytom XXX XX S. XXX, a to k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, pre katastrálne územie S. a na LV č. XXXX pre katastrálne územie S. v poradí inej pohľadávky, ako aj náhrady trov konania.

3. V žalobe žalobca uviedol, že Okresný súd Žilina vedie pod sp. zn. 2K/24/2016 konkurzné konanie na majetok dlžníka/úpadcu. Dňa 31. januára 2018 bolo v Obchodnom vestníku č. 22/2018 zverejnené uznesenie, v ktorom konajúci súd vyzval veriteľov, aby v základnej prihlasovacej lehote od vyhlásenia konkurzu prihlásili svoje pohľadávky. Veriteľ svoju pohľadávku prihlásil v zákonom stanovenej lehote dňa 12. marca 2018 a k prihláške pripojil aj všetky potrebné prílohy. Správca dňa 13. marca 2018 vydal potvrdenie o formálnej správnosti prihlášky veriteľa, kde uviedol, že prihláška zabezpečenej pohľadávky je úplná a správna. Dňa 25. apríla 2018 však bolo veriteľovi doručené oznámenie o popretí pohľadávky zo dňa 19. apríla 2018 s tým, že zásielka bola podaná na pošte dňa 24. apríla 2018. Žalobca má za to, že pohľadávka veriteľa je čo do právneho dôvodu a výšky nesporná, a teda, že veriteľovi prináležia aj všetky práva s uplatnením pohľadávky spojené, najmä právo na uspokojenie pohľadávky v celom rozsahu. Rovnako má za to, že pohľadávka existuje, čo je zrejmé z prihlášky pohľadávky, z jej príloh, najmä zo zmluvy o pôžičke zo dňa 5. mája 2016, kde v čl. IV dlžník/úpadca svojim overeným podpisom potvrdil, že veriteľ požičal dlžníkovi sumu vo výške 2.800.000,-- eur v hotovosti pri podpise zmluvy a kde zároveň dlžník svojim overeným podpisom prevzatie finančných prostriedkov potvrdil. Nie je podľa neho na mieste odvolávanie sa správcu na obmedzenie hotovostných platieb, keďže bolo na zmluvných stranách, akým spôsobom bude pôžička poskytnutá, a to aj napriek tomu, že to nebolo v súlade s právnymi predpismi SR. Keďže úpadca prevzatie pôžičky potvrdil, neexistuje najmenšia pochybnosť o tom, že pôžička bola reálne zo strany veriteľa poskytnutá. Forma poskytnutia pôžičky, t. j. pôžička poskytnutá v hotovosti, bola iniciovaná úpadcom a sám úpadca na takejto forme trval a návrh zmluvy aj sám pripravoval. Poukázal na § 5 zákona č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti, v zmysle ktorého, ak došlo k porušeniu zákazu podľa § 4 (pozn. 5.000,-- eur, resp. 15.000,-- eur), nie je tým dotknutá platnosť právnych úkonov, na základe ktorých sa vykonala platba v hotovosti. Porušenie bezhotovostnej finančnej operácie preto podľa žalobcu vplyv na platnosť predmetnej zmluvy o pôžičke mať nemôže.

4. Návrhom doručeným okresnému súdu dňa 6. marca 2019, sa vstupu do konania domáhali D. E. a G. E. ako intervenienti na strane žalovaného, a to s poukazom na to, že pohľadávka, ktorej určenia sa v tomto konaní domáha žalobca, je zabezpečená záložným právom na ich nehnuteľnosti. Keďže žalobca so vstupom intervenientov do konania nesúhlasil, okresný súd o prípustnosti vstupu intervenientov do konania rozhodol uznesením č. k. 5Cbi 10/2018-150 zo dňa 9. mája 2019, v ktorom vyslovil, že vstup intervenientov do konania je prípustný.

5. Okresný súd o zamietnutí žaloby rozhodol poukazom na vykonané dokazovanie a právnu úpravu v § 32 ods. 1, 2, 3, 5, 9 zákona č. 7/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“), § 39 a § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej tiež „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 3 ods. 4 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (ďalej tiež „Notársky poriadok“ alebo „NP“), § 58 ods. 1 a 4 NP (správne malo znieť „§ 58 ods. 1 a 4 NP“). Pri posudzovaní veci okresný súd postupoval v intenciách nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“, „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“) č. k. II. ÚS 409/2013-49 z 11. septembra 2014, v ktorom ústavný súd vyslovil, že správca je pri popretí povinný jednoznačne vyjadriť aj dôvod a rozsah popretia pohľadávky, pričom obmedzenie popretia len na určitý dôvod alebo na určitý rozsah popretia pohľadávky znamená právnu fikciu uznania pohľadávky v nepopretom rozsahu. Je predovšetkým úlohou správcu, nie súdu konajúceho v incidenčnom konaní, preskúmať prihlásené pohľadávky a podľa svojich zistení ich poprieť alebo nie, pričom nedostatok popretia má za následok ich uznanie, a tým aj účasť na uspokojovaní v konkurze. Úlohou incidenčného konania nie je opätovné

preskúvanie uplatnenej pohľadávky súdom, pretože to je úlohou správcu. Účelom incidenčného konania je v podstate len rozhodnúť o tom, či popierací prejav správcu obстоjí alebo nie, teda či dôvody obsiahnuté v popieraní prejavu správcu zodpovedajú skutočnosti a vylučujú pohľadávku z uspokojenia v konkurze tak, ako bola prihlásená (teda úplne alebo v určitej časti alebo v určitom poradí). Výklad, podľa ktorého by popretie v akomkoľvek rozsahu (čo do dôvodu, výšky, vymáhateľnosti alebo poradia) automaticky aktualizovalo prieskumnú právomoc súdu konajúceho v incidenčnom konaní v celom rozsahu, by znamenalo podstatné znevýhodnenie veriteľov tých pohľadávok, ktoré boli popreté čo do dôvodu a vymáhateľnosti. Z uvedeného vyplýva, že v už prebiehajúcom incidenčnom konaní, teda po márnom uplynutí lehoty na popretie pohľadávok, nie je možné zo strany správcu rozširovať dôvody popretia pohľadávky a na takéto popretie prihliadať. K rovnakým záverom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“, „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) v uzneseniach sp. zn. 4Obo/38/2015 z 29. decembra 2016 a sp. zn. 3Obdo/70/2016 z 30. januára 2017 (publikované ako R 63/2017).

6. V tu prejednávanej veci prihlásenú pohľadávku žalobcu správca poprel z dôvodu, že nie je zrejmé, či skutočne došlo k poskytnutiu pôžičky, ktorej titulom bola prihlásená pohľadávka žalobcu do konkurzu na majetok úpadcu. Žalobca poskytnutie pôžičky vo výške 2.800.000,-- eur preukazoval zmluvou o pôžičke zo dňa 5. mája 2016, a to s poukazom na jej čl. IV. bod 2, podľa ktorého dlžník potvrdzuje podpisom na tejto zmluve prevzatie sumy 2.800.000,-- eur. Poskytnutie pôžičky dokazoval aj svojou výpoveďou, výpoveďou svojej manželky, ako aj svedkov, ktorí mali žalobcovi poskytnúť pôžičky, z ktorých mal financovať následnú pôžičku úpadcovi.

7. Okresný súd vyhodnotením vykonaných dôkazov dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne ním tvrdených skutočností. Zásadným pri hodnotení vykonaných dôkazov sa okresnému súdu ako kľúčový dôkaz javila zmluva o pôžičke z 5. mája 2016. Vo vzťahu k nej uviedol, že táto je súkromnou listinou, na čom nič nemení ani to, že dlžníkov podpis na nej je úradne osvedčený. Notárska doložka o osvedčení podpisu dlžníka dokazuje uznanie podpisu dlžníka za vlastný, podľa § 57 ods. 4 NP však neosvedčuje pravdivosť obsahu listiny (správne mal uviesť „§ 58 ods. 4“ NP - poznámka najvyššieho súdu). Charakter verejnej listiny aj pri aplikácii označeného ustanovenia majú v zmysle § 3 ods. 4 NP len legalizačné doložky či doložky vidimačné. Poukázaním na uznesenie Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 169/2015-16 z 1. apríla 2015 uviedol, že v prípade legalizácie alebo vidimácie notár nemôže zasahovať do obsahu listiny, skúmať pravdivosť a správnosť skutočností v nej obsiahnutých. Na základe uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva o pôžičke z 5. mája 2016 je súkromnou listinou a ak žalovaný poprel jej pravdivosť, dôkazné bremeno ohľadne reálneho poskytnutia pôžičky vo výške 2.800.000,-- eur bolo na žalobcovi. Poukazom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/199/2005 z 1. marca 2010, uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/2010 zdôraznil, že pri súkromnej listine stačí formálne popretie jej správnosti druhým účastníkom na to, aby nastúpila dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno toho účastníka, ktorý tvrdil skutočnosti, ktoré mali byť súkromnou listinou preukázané. Uviedol ďalej, že samotný žalobca spochybnil pravdivosť zmluvy o pôžičke, keď na pojednávaní konanom dňa 1. októbra 2019 tvrdil, že pôžičku poskytol v hotovosti vo výške 2.600.000,-- eur, následne ešte 200.000,-- eur poskytol bezhotovostným prevodom na účet. Toto tvrdenie následne korigoval na nasledujúcom pojednávaní. Pravdivosť zmluvy o pôžičke mal súd za spochybnenú aj ohľadne jej údajnej bezúročnosti. Uvedené bolo podľa súdu v rozpore s tvrdením samotného žalobcu v jeho výpovedi na pojednávaní dňa 1. októbra 2019, kedy vysvetľoval účel pôžičiek od svojich priateľov, keď uvádzal, že niečo zarobia všetci a peniaze si neskôr rozdelia. Bolo podľa súdu ťažko uveriteľné, že by pôžička v značnej výške mala byť poskytnutá bezúročne. Neuniklo pozornosti súdu ani to, že nielen zmluva o pôžičke zo dňa 5. mája 2016, ale aj ďalšia zmluva o pôžičke z 10. augusta 2016 znejúca na sumu 60.000,-- eur (č. l. 273 - 274 spisu) alebo zmluva o pôžičke z 8. augusta 2016 uzavretá na sumu 660.000,-- eur (č. l. 285 - 287), sú vyhotovené podľa rovnakého vzoru a sumy istiny a úrok v nich uvedené, matematicky zodpovedajú rovnakému vzorcu. Javí sa preto, že v skutočnosti pri týchto zmluvách mala byť poskytnutá pôžička vo výške poslednej splátky týchto pôžičiek a od poskytnutia pôžičky do doby jej splatnosti mal byť z poskytnutej istiny pôžičiek platený úrok vo výške 10 % mesačne. Pri zmluve o pôžičke z 5. mája 2016 sa tak javí, že v skutočnosti bolo pri koncipovaní tejto zmluvy uvažované so sumou pôžičky 1.000.000,-- eur, dobou splatnosti 18 mesiacov,

jednorazovým splatením istiny na konci splatnosti a priebežným mesačným platením úrokov vo výške 100.000,-- eur, čo zodpovedá 10 % mesačne z istiny. Ak by mal okresný súd k dispozícii izolovane iba zmluvu o pôžičke z 5. mája 2016, tvrdenie úpadcu o takto dohodnutom mechanizme poskytnutia pôžičky (zahrnutie úrokov do istiny) a jej splácania, by bolo ťažko overiteľné, obsahom spisu sú však aj ďalšie zmluvy o pôžičke predložené žalobcom, kde tento mechanizmus popisovaný vo výpovedi úpadcu presne matematicky zodpovedá tvrdeniu úpadcu. Napríklad pri zmluve z 10. augusta 2016 súd zistil, že suma poskytnutej pôžičky nebola 60.000,-- eur, ale v skutočnosti bola vo výške údajnej poslednej splátky vo výške 50.000,-- eur a rozdiel vo výške 10.000,-- eur zodpovedá 10 %-ným mesačným úrokom za dobu splatnosti pôžičky (za dva mesiace po 5.000,-- eur). Logickým vysvetlením takejto konštrukcie zmlúv o pôžičke bola podľa súdu snaha veriteľa vyhnúť sa plateniu dane z príjmu z úrokov takto poskytnutých pôžičiek, čo má zásadný dopad aj na platnosť resp. neplatnosť zmlúv o pôžičke, keďže ich cieľom bolo obchádzanie zákona (§ 39 OZ).

8. Okrem vlastnej výpovede žalobca preukazoval poskytnutie pôžičky jednak výpoveďou svojej manželky, ako aj výpoveďou svedkov, ktorí mu mali poskytnúť finančné prostriedky na ich následné poskytnutie úpadcovi formou pôžičky. K hodnoteniu výpovede manželky žalobcu súd uviedol, že táto pri samotnom odovzdaní peňazí úpadcovi byť nemala, k vlastnému odovzdaniu peňazí malo dôjsť iba medzi žalobcom a úpadcom. Pri hodnotení tejto výpovede súd neopomenul, že ide o výpoveď osoby blízkej. Vo vzťahu k výpoveďiam svedkov, ktorí mali poskytnúť zdroje na následné poskytnutie pôžičky úpadcovi súd uviedol, že títo pri samotnom poskytnutí pôžičky úpadcovi neboli. Mal za pozoruhodné, že všetci mali poskytovať pôžičky v značných výškach hotovostne a bezúročne, pričom vrátenie pôžičiek, ktoré mali poskytnúť žalobcovi, nevymáhajú; uvedené podľa súdu k dôveryhodnosti ich výpovede neprispieva. Poskytnutie týchto pôžičiek nemožno verifikovať výpismi z účtu a mali byť poskytnuté bez písomných zmlúv (napr. svedok D. P. uviedol, že pôžička mala byť poskytnutá len na dobré slovo).

9. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne preukázania reálneho poskytnutia pôžičky, od ktorej odvodzoval pohľadávku prihlásenú do konkurzného konania. Poukazom na listinný dôkaz založený na č. 1. 232 spisu (odstúpenie žalobcu od zmluvy o pôžičke z 5. mája 2016) uviedol, že ak by aj došlo k poskytnutiu pôžičky v žalobcom tvrdennej výške, odstúpením od zmluvy o pôžičke v zmysle § 48 ods. 2 OZ dochádza k zrušeniu zmluvy od počiatku a právny titul, ktorým prihlásil svoju pohľadávku do konkurzného konania, tak neexistoval a jeho pohľadávku nebolo možné prihlásiť do konkurzného konania právnym titulom zmluvy o pôžičke. Záverom prvoinštančný súd konštatoval dôvodnosť popretia pohľadávky žalovaným, preto žalobu žalobcu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

10. Na odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/, g/ a h/ CSP, Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozsudkom č. k. 14CoKR/11/2021-472 z 26. mája 2022, odvolaním napadnuté prvoinštančné rozhodnutie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, ako vecne správne potvrdil, konštatujúc, že okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie, z ktorého vyvodil správne skutkové zistenia a rovnako správne vec právne posúdil.

11. K námietke žalobcu, že pri zisťovaní a rozhodovaní sa nezaoberal viacerými skutočnosťami ním tvrdenými, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe, nesprávne vyhodnotil skutkový a právny stav vecí, vyčítajúc okresnému súdu, že len prečítal obsah spisu s tým, že uvedené nemožno považovať za vykonanie dokazovania, odvolací súd poukázal na obsah zápisnice zo dňa 11. mája 2021, ale najmä na znenie zápisnice z ústneho pojednávania zo dňa 1. októbra 2019 (č. 1. 181 spisu a nasl.), a to v celom jej obsahovom znení, z ktorej vyplýva postup okresného súdu podľa § 181 ods. 2 CSP s tým, že okresný súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, ktoré oboznamoval na pojednávaní. Námietka žalobcu v časti III. odvolania (č. 1. 360 spisu), spočívajúca v tvrdení, že okresný súd „prečítal obsah spisu“, nezodpovedá podľa odvolacieho súdu obsahu zápisnice spísanej pred okresným súdom. Z nej vyplýva, že „Boli oboznámené nasledovné listinné dôkazy“ (č. 1. 183 rub spisu), voči ktorej zápisnici neboli vznesené námietky. Odvolací súd uviedol, že ani proti jednej zo zápisníc spísaných okresným súdom neboli podané zo strany žalobcu námietky, napriek tomu, že na pojednávaniach bol prítomný jeho právny zástupca. Rovnako námietky zo strany žalobcu neboli vznesené ani voči vykonanému dokazovaniu. Ak

teda pri vykonaní všetkých procesných úkonov, tak ako vyplývajú z obsahu spisu, bol žalobca prítomný a bol zastúpený právnym zástupcom a mal za to, že nie je možné považovať vykonané dokazovanie okresným súdom „za vykonanie dokazovania“, bolo primárne na žalobcovi, aby takýto postup v rámci vykonaného dokazovania v relevantnom štádiu konania namietal, k čomu mal vytvorený dostatočný priestor. Ak tak žalobca urobil až v odvolaní, vzhľadom na samotný priebeh prvoinštančného konania, rozsah vykonaného dokazovania okresným súdom, ako i písomné odôvodnenie napadnutého rozsudku, nebolo možné podľa odvolacieho súdu takéto tvrdenie vyhodnotiť ako také, ktoré by preukazovalo, že dokazovanie nebolo vykonané v súlade so zákonom a ktoré by bolo na ujmu práv žalobcu. Poukázaním na čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“ alebo „ústava“), § 185 ods. 1 CSP, ďalej rozhodnutia R 125/1999, R 6/2000, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. IObdo/22/2017 z 19. decembra 2017, odvolací súd uviedol, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhnuté dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nezakladá to vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčené.

12. Vo vzťahu k ďalšej námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení o opomenutí súdu vykonať procesnú povinnosť predpísanú v § 181 ods. 2 CSP určiť, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná, uviesť predbežné posúdenie veci, ktoré síce vyslovil, avšak následne, v dôsledku zmenenej skutkovej situácie počas dokazovania, toto upresniť opomenul, odvolací súd konštatoval, že zo strany okresného súdu nedošlo k takému procesnému postupu, výsledkom ktorého by bolo prijatie prekvapivého (nepredvídateľného) rozhodnutia vo veci. Upozornil, že žalobca až do momentu vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania mal vytvorený dostatočný priestor pre produkovanie dôkazov v rovine uplatneného nároku voči obrane žalovaného. Pripomenul, že ani súdom predbežne vyjadrené právne posúdenie veci, samé o sebe nie je pre konečné rozhodnutie vo veci samej záväzné a že účelom oboznámenia sporových strán s predbežným právnym posúdením veci je zameranie dokazovania na sporné skutočnosti tak, aby vyslovený predbežný názor sudcu potvrdil alebo vyvrátil. Na podporu uvedeného odvolací súd poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 366/2018, citované v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, v bode 40.

13. Za nedôvodnú odvolací súd vyhodnotil aj námietku žalobcu spočívajúcu v tvrdení o nedostatočnom zdôvodnení rozsudku okresného súdu, nespĺňajúceho kritériá podľa § 220 ods. 2 CSP. Preskúmaním odvolaním napadnutého prvoinštančného rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že tento kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v označenom zákonnom ustanovení spĺňa a zodpovedá základnej formálnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Zdôraznil skutočnosť, že za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 Ústavy SR nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa, v tomto prípade žalobcu. Tiež dal do pozornosti, že nespokojnosť odvolateľa s hodnotením vykonaného dokazovania a právnym posúdením sporu súdom prvej inštancie, pokiaľ sú dostatočne dodržané zákonné limity preskúmateľnosti a zrozumiteľnosti dôvodov rozhodnutia, dôvodnosť odvolania nezakladá.

14. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu týkajúcej sa procesného postupu okresného súdu, odvolací súd poukázaním na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 329/04 konštatoval, že postupom okresného súdu nebolo zasiahnuté do žiadneho z práv sporovej strany, nakoľko žalobcovi, ako aj žalovaným bola poskytnutá rovnaká možnosť na uplatnenie ich práv a právom chránených záujmov, žalobca však priestor na uplatňovanie svojich práv relevantne nevyužil. Poukázaním na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 35/02 a sp. zn. III. ÚS 153/07 odvolací súd uviedol, že žalobca aj žalovaný mali pred súdom prvej inštancie vytvorenú rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať podstatnú výhodu voči protistrane. Dokazovanie pred okresným súdom vyhodnotil za riadne vykonané za dodržania zásad CSP, a teda žalobcovi procesným postupom okresného súdu nebola znemožnená realizácia jemu patriacich procesných oprávnení a ani mu neboli zmarené možnosti aktívnej účasti na konaní.

15. Vo vzťahu k námietke nedostatočne zisteného skutkového stavu a nesprávneho zhodnotenia

vykonaných dôkazov, odvolací súd poukazom na Čl. 8 CSP a úpravu v §§ 150, 151, 153 CSP, po preskúmaní obsahu spisového materiálu konštatoval, že okresný súd vykonal dokazovanie v rozsahu návrhov strán sporu za dodržania zákonnej úpravy civilného procesu. K hodnoteniu vykonaného dokazovania poukázal na postup vyplývajúci z § 191 ods. 1 CSP, Čl. 46 Ústavy SR, ktorý okresný súd dodržal. Vo vzťahu k žalobcom namietaným použitým prostriedkom procesnej obrany žalovaných, odvolací súd (aj odkazom na uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obo/52/2010 a sp.zn.6Cdo/81/2010) uviedol, že nemal dôvod na odklon od prvoinštančných záverov, vzhľadom na skutkový a právny stav veci, a teda sa stotožnil s prvoinštančným súdom, ktorý uviedol, že pri súkromnej listine stačí formálne popretie jej správnosti druhým účastníkom, aby nastúpila dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno toho účastníka, ktorý tvrdil skutočnosti, ktoré mali byť súkromnou listinou preukázané. Odvolacia argumentácia žalobcu nebola podľa odvolacieho súdu spôsobilá závery, vyplývajúce z rozhodnutia okresného súdu v bodoch 41., 42., 43. a 44. napadnutého rozsudku, vyvrátiť. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalobcu o abstraktnom odôvodnení súdu prvej inštancie, o subjektívnom hodnotení a svojvoľnej interpretácii zmluvy o pôžičke a mechanizme poskytovania pôžičky výpočtom údajných úrokov z omeškania. Zdôraznil, že zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, ktorá vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov. Vo vzťahu k tvrdenej svojvoľnosti záverov okresného súdu ohľadne mechanizmu poskytovania pôžičky, odvolací súd poukázal na výpoveď žalobcu s dôrazom na časť „...Ja som im vysvetľoval, že potrebujem peniaze na poskytnutie pôžičky, ktoré sme poskytovali a predtým, že na tom niečo zarobíme všetci a peniaze si neskôr rozdelíme“ (č. l. 184 spisu), na ktoré skutočnosti nadväzovala výpoveď intervenienta a jeho právneho zástupcu, v zmysle ktorej žalobca „Nepreukázal, akým spôsobom tieto peniaze vyplatil. Poukazuje vyslovene len na zmluvu o pôžičke, kde sú špecifikované dve čiastky 1.800.000,--eur a 1.000.000,-- eur, čo v podstate malo zodpovedať úrokom z omeškania, k tomu dodávam podľa vyjadrenia, ktoré vyplývalo zo záveru z trestného konania, suma 1.800.000,--eur a suma 1.000.000,--eur zodpovedá dvom samostatným čiastkam. 1.800.000,-- eur mali byť pôvodne úroky, ktoré požadoval žalobca ako veriteľ, ale z dôvodu, aby nemusel platiť daň z úrokov, tak zmenil zmluvu tak, že zahrnul úroky aj istinu do jednej zmluvy, z ktorej sa stala namiesto pôžičky 1.000.000,-- eur pôžička 1.800.000,-- eur. Sled splátok atď, ktorý preukážeme, zodpovedá tvrdeniu, že suma 1.800.000,-- eur zodpovedala 10 %-ným úrokom od poskytnutia pôžičky až do jej splatnosti.“ (č. l. 183 spisu). Odvolací súd pripomenul, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia, jeho logického, myšlienkového postupu. Uzavrel, že úvahy okresného súdu v žalobcom namietaných rovinách v jeho odvolaní, boli okresným súdom dostatočne zdôvodnené tak v právnej, ako i skutkovej rovine.

16. Žalobca v odvolaní ďalej dôvodil, že si nemusí pamätať, ktorá pôžička bola akou formou poskytnutá. Odovzdanie sumy 2,8 milióna eura žalovanému však žalobca, ako aj svedkyňa O. T. mali explicitne potvrdiť, pričom žalovaný prevzatie finančných prostriedkov potvrdil úradne osvedčeným podpisom. Okresnému súdu vytkol, že nedostatočné preukázanie odovzdania finančných prostriedkov konštatoval bez náležitého odôvodnenia. Žalobca okresnému súdu vytkol terminológiu uvedenú v častiach prvoinštančného rozsudku, že „...sa javí, je pozoruhodné, je ťažké uveriť logickým vysvetlením“, ktorá u žalobcu vzbudzuje dojem, že rozhodnutie súdu nevychádza výlučne z dôkazov vykonaných na pojednávaní a prezentovaných argumentoch, ale na počte okresného súdu. Vo vzťahu k použitým výrazovým prostriedkom okresného súdu odvolací súd uviedol, že tieto v kontexte vyhodnotenia skutočností, ktoré boli okresným súdom posudzované, vychádzali z konkrétnych okolností a ak boli použité, tak samotné použitie takýchto prostriedkov nezakladá vecnú nesprávnosť rozhodnutia okresného súdu, naopak, vyjadrujú vnútorné presvedčenie vo vzťahu k vykonaným dôkazom a sú dostatočným svedectvom logického myšlienkového postupu okresného súdu pri vyhodnotení nároku žalobcu uplatneného v súdnom konaní. Pokiaľ okresný súd nevyhodnotil úradne overený podpis podľa želania žalobcu, potom vysvetlil aj dôvody, ktoré ho k takému rozhodnutiu viedli. Argumentáciu žalobcu v odvolaní, že žalovaný by predsa neuzatváral 8 zmlúv a nezakladal v prospech žalobcu svoj nehnuteľný majetok, ak by nedostal dohodnutú sumu pôžičky v plnej výške, odvolací súd vyhodnotil za takú, ktorá nie je spôsobilá vyvrátiť závery okresného súdu v rovine jeho tvrdení tak, ako vyplývajú z bodov 42., 43., 44. a 45. napadnutého rozsudku okresného súdu.

17. Odvolací súd sa nestotožnil ani s argumentáciou žalobcu v odvolaní o odklone konajúceho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Poukazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 87/1993, ako aj rozhodnutie najvyššieho súdu z 18. októbra 2016, sp. zn. 3Cdo/136/2016 vysvetlil, čo sa považuje za ustálenú judikatúru, pričom žalobca netvrdil a ani nekonkretizoval rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, od ktorých sa mal okresný súd odkloniť, pokiaľ išlo o posúdenie vecí samej a z ktorého postupu by bolo možné vyvodiť záver o porušení právnej istoty, zakotvený v Čl. 2 CSP. Žalobca v časti III. odvolania síce uviedol rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, tieto však smerovali do vyhodnotenia dôkazného bremena, pričom okresný súd, vychádzajúc z ustáleného skutkového stavu a jeho vyhodnotenia v rovine právneho posúdenia konštatoval, že to bol žalobca, ktorý neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k nároku uplatnenému žalobou. V závere k tejto časti odvolania odvolací súd konštatoval, že napadnutý rozsudok okresného súdu nemožno vyhodnotiť ako rozhodnutie, ktoré by bolo arbitrárne, resp. vydané v rozpore s princípom právnej istoty zakotveným v Čl. 2 CSP, naopak, jeho závery korešpondujú s rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/183/2019, 3Cdo/325/2009, 4Cdo/138/2009 a 2Cdo/239/2008.

18. Žalobca okresnému súdu vyčítal aj to, že sa vo svojom odôvodnení nijako alebo len okrajovo zaoberal jeho argumentami, spočívajúcimi v tvrdení o 1./ troch ďalších uzavretých zmluvách o pôžičke, ktoré žalovaný uzavrel po tom, ako mu mal žalobca vyplatiť 300 tisíc eur namiesto 2,8 mil. eur, 2./ troch ďalších záložných zmluvách na nehnuteľný majetok žalovaného v prospech žalobcu, ktoré žalovaný uzavrel po tom, ako mu mal žalobca vyplatiť 300 tisíc eur namiesto 2,8 mil. eur, 3./ evidencii pohľadávky 2,8 mil. eur v plnej výške v návrhu na povolenie reštrukturalizačného plánu žalovaným, 4./ 5-ich svedkoch a jeho výpovedi, potvrdzujúcimi, že žalovaný dostal pôžičku v plnej výške, 5./ konaní žalovaného, ktorý začal spornú pôžičku splácať (č. l. 367 spisu). Odvolací súd, argumentujúc aj rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo/1/2010 z 28. februára 2011, považoval rozsudok okresného súdu aj vo vzťahu k uvedeným námietkam za dostatočne odôvodnený, poskytujúci odpoveď na kľúčové otázky sporu.

19. Odvolací súd zhrnul, že vydaniu napadnutého rozhodnutia predchádzala činnosť súdu prvej inštancie, ktorá neznemožnila žalobcovi ako sporovej strane realizáciu jej procesných oprávnení a žalobcovi ani nebola zmarená možnosť aktívnej účasti na konaní, súčasťou ktorej je aj navrhovanie dôkazov. Napokon, právo žalobcu na označovanie a navrhovanie dôkazov bolo žalobcom aj realizované, odvolací súd však zdôraznil, že v konečnom dôsledku je to len súd, ktorý rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná, resp. nevykoná. Poukázaním na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/147/2011 z 25. apríla 2012 dodal, že odvolací súd, ktorý sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, neporušil zákon, ak v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval správnosť dôvodov rozhodnutia prvoinštančného súdu, pokiaľ navyše rozviedol aj vlastnú argumentáciu.

20. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 369 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP podľa výsledku odvolacieho konania a žalovanému ako úspešnej strane v konaní a intervenientom na strane žalovaného, priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

21. Proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca v zákonom stanovenej lehote dovolanie (č. l. 516 - 519), dôvodiac prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, písm. c/ CSP.

22. Žalobca v dovolaní namietol, že odvolací súd sa jeho odvolacími argumentami dostatočne nezaoberal, resp. sa nevysporiadal so spornými skutočnosťami, ktoré sa objavili medzi stranami v priebehu konania a ani s rozpormi v jednotlivých svedeckých výpovediach. Dôvodí najmä absolútne nesprávnym vyhodnotením reálnosti poskytnutia pôžičky. Namietol, že hoci svoje tvrdenia opiera o samotný overený podpis konateľa úpadcu, majú za to, že poskytnutie pôžičky osoba nemôže dokázať kvalifikovanejšie, ako osvedčeným podpisom dlžníka na listine, konajúcim súdom v prípade dlžníka postačovalo, aby listinu len ústne spochybnil, bez predloženia akýchkoľvek dôkazov na podporu svojich tvrdení, nakoľko žalovaný, resp. úpadca nikdy riadne, okrem ničím nepodložených tvrdení, nepreukázal,

že mu finančné prostriedky neboli reálne poskytnuté.

23. Žalobca namietol tiež abstraktné odôvodnenie súdu prvej inštancie, potvrdené aj odvolacím súdom, ktoré nie je podložené nijakými konkrétnymi dôkazmi, ale len jednoduchými domnienkami. Konajúcim súdom vytýka, že si svojvoľne interpretovali zmluvu o pôžičke, mechanizmus poskytovania pôžičky a výpočtov údajných úrokov z omeškania, hoci v zmluve o pôžičke ide o jasné ustanovenia, je zrejмый obsah zmluvy, čo zmluvné strany potvrdili svojimi podpismi. Konštrukcie konajúcich súdov ohľadom vyhnutia sa plateniu dane z úrokov z omeškania považuje preto za nepodložené žiadnymi tvrdeniami.

24. Porušenie práva na spravodlivý proces žalobca vzhláda aj v nesprávnom právnom posúdení veci bez dostatočného právneho zdôvodnenia. K porušeniu jeho ústavných práv malo podľa neho dôjsť aj v dôsledku vydania tzv. prekvapivého rozhodnutia namietajúc, že k mnohým tvrdeniam žalobcu sa súd pred ukončením dokazovania zákonom predpísaným spôsobom nevyjadril. Dôvodiac odbornou literatúrou (Bureš, Drápal, Mazanec: Občanský soudní řád - komentář, 4. vydání, C.H.Beck, Praha 2000, str. 439 a 440, str. 441), rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 2Obo/8/98, 2Cdo/170/2005, 4Cdo/171/2005, ako aj rozhodnutiami ústavného súdu I. ÚS 236/06, III. ÚS 402/08, III. ÚS 44/2011, I. ÚS 342/2010, namietol nedodržanie povinnosti odvolacieho súdu, vyplývajúcu z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, svoje rozhodnutie náležite odôvodniť. Tvrdí, že odvolací súd sa k jeho odvolacím argumentom v odôvodnení rozsudku takmer vôbec nevyjadril, resp. sa k nim vyjadril len formálne a stručne. Nevyplyva z neho, akými úvahami a v dôsledku akých procesných úkonov dospel k záverom, na základe ktorých potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Z dôvodu absencie riadneho odôvodnenia je jeho rozsudok nepreskúmateľný, ktorá okolnosť spôsobuje jeho arbitrárnosť a je porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s porušením práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolací súd sa podľa jeho názoru v odôvodnení rozsudku len okrajovo vyjadruje k argumentom žalobcu, resp. ich len opisuje, bez toho, aby jeho rozhodnutie bolo primerané situácii a jeho závery v odôvodnení rozsudku boli relevantným spôsobom odôvodnené.

25. Na základe všetkých uvedených tvrdení žalobca najvyššiemu súdu navrhol, aby rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 14CoKR/11/2021-472 z 26. mája 2022 podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby označený rozsudok v zmysle § 449 ods. 3 CSP zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, zároveň aby žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

26. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný písomným podaním (č. l. 550 - 553 spisu), v ktorom navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť a priznať jeho osobe náhradu trov konaia v celom rozsahu. Vyslovil názor, že odvolací súd na základe vyhodnotenia dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil a že s dôvodmi odvolania sa vysporiadal zrozumiteľným a právne korektným spôsobom. Dôvody dovolania uplatnené podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ namietol z dôvodu abstraktnosti, nakoľko žalobca nekonkretizoval rozhodnutia, od ktorých sa mal konajúci súd odchýliť, resp. v ktorých by dochádzalo k rozdielnej rozhodovacej praxi.

27. Písomné vyjadrenie žalovaného zaslal súd prvej inštancie postupom podľa § 436 ods. 4 CSP žalobcovi, ktorého ďalšie vyjadrenie v konaní nenasledovalo.

28. Intervenienti sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrili.

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (resp. advokátskou kanceláriou) v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu je potrebné odmietnuť. V nasledujúcich bodoch dovolací súd uvádza stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP).

30. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí výlučne do právomoci odvolacieho súdu (viď. sp. zn. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach CSP (obdobne aj sp. zn. I. ÚS 438/2017). Pri vyslovení záveru o (ne)prípustnosti dovolania dovolací súd preto nie je viazaný tým, čo uviedol dovolateľ, prípadne druhá strana.

31. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

32. Naproti tomu pre dovolanie prípustné podľa § 421 CSP platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

33. Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ citovaného ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo aj § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti odvolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/59/2017 z 8. júna 2017). V tu posudzovanej veci žalobca v dovolaní argumentuje prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP.

34. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie predmetného ustanovenia je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, súčasne 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa strane znemožnila realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní.

35. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP možno teda zahrnúť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Podľa § 420 písm. f/ CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry ústavného súdu však iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry

Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

36. Dôvodiac prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, žalobca (v ďalšom texte tiež „dovolateľ“) namietol, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal s jeho odvolacími argumentami, ďalej že sa odvolací súd, ani súd prvej inštancie, nevysporiadali s rozpormi vo svedeckých výpovediach. Rovnako vzniesol námietku prekvapivého rozhodnutia a napokon namietol jeho nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť.

37. Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

38. K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou, či svojvoľnosťou (viď napr. II. ÚS 419/2021). Štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 CSP, pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1 CSP. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia neznamena právo na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale ide o právo na uvedenie dostatočných, logických a zrozumiteľných argumentov reagujúcich na relevantné tvrdenia a námietky strán sporu, vyhodnotenie dokazovania a vysvetlenie prečo prípadne v konaní navrhované dôkazy súd nevykonal. Súd by mal presvedčivo odôvodniť a vysvetliť aj aplikáciu príslušného právneho predpisu, či ustanovenia z neho na rozhodovanú vec.

39. V prípade odvolacieho rozhodnutia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Aj v tomto prípade sa však musí odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 CSP v odôvodnení odvolacieho rozhodnutia vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (odvolacími námietkami). Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie (§ 387 ods. 3 CSP). Ak odôvodnenie odvolacieho súdu neobsahuje zrozumiteľnú a presvedčivú argumentáciu k vyššie uvedeným námietkam, nespĺňa atribúty riadneho odôvodnenia, čím porušuje právo na spravodlivý súdny proces.

40. Dovolací súd po preskúmaní obidvoch vo veci vydaných rozhodnutí, tak odvolacieho, ako aj prvoinštančného, dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvej inštancie, vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí spĺňa.

41. Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania je žaloba o určenie popretej pohľadávky v celkovej výške 2.695.904,11 eura, titulom zmluvy o pôžičke z 5. mája 2016, zabezpečenej záložným právom k nehnuteľnostiam vo vlastníctve intervenientov na strane žalovaného, zapísaných na LV č. XXX a č. XXXX, vedených pre kat. územie S.. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 5Cbi/10/2018-344 z 11. mája 2021 žalobu zamietol, ktoré rozhodnutie založil na neunesení dôkazného bremena žalobcom ohľadne reálneho poskytnutia pôžičky vo výške 2.800.000,-- eur žalovanému. V odôvodnení rozsudku súd konštatoval, že zmluva o pôžičke z 5. mája 2016, hoci aj s úradne osvedčeným podpisom dlžníka, je súkromnou listinou, pri ktorej notárska doložka o osvedčení podpisu dokazuje síce uznanie podpisu dlžníka za vlastný, neosvedčuje však pravdivosť obsahu zmluvy ako súkromnej listiny. Pokiaľ preto žalovaný pravdivosť zmluvy poprel, bolo na žalobcovi, aby reálne poskytnutie pôžičky žalovanému preukázal a pokiaľ sa tak nestalo, súdu neostávalo iné, než žalobu pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom, zamietnuť. Súd prvej inštancie poukázal na to, že samotný žalobca pravdivosť zmluvy spochybnil na pojednávaní konanom 1. októbra 2019, kedy tvrdil, že pôžičku poskytol v hotovosti vo výške 2.600.000,-- eur, následne ešte 200.000,-- eur poskytol bezhotovostným prevodom účtu, ktoré tvrdenie korigoval na nasledujúcom pojednávaní. Mechanizmus poskytnutia pôžičky súd prvej inštancie skúmal v kontexte s ďalšími zmluvami o pôžičke, predloženými žalobcom, ktorých preskúmaním mal súd spochybnenú aj údajnú bezúročnosť zmluvy o pôžičke z 5. mája 2023, ktorá okolnosť by bola v prípade izolovane skúmanej zmluvy len ťažko overiteľná. Preskúmaním zmlúv v ich vzájomnej súvislosti však súd dospel k záveru o snahe veriteľa vyhnúť sa plateniu dane z príjmu z úrokov poskytnutých pôžičiek, ktorá okolnosť má zásadný dopad na platnosť, resp. neplatnosť zmlúv o pôžičke, keďže ich cieľom bolo obchádzanie zákona. Poskytnutie finančných prostriedkov od v konaní vypočutých svedkov žalobcovi, ktoré boli určené na ich následné poskytnutie úpadcovi formou pôžičky, nebolo možné verifikovať výpismi z účtu, pôžičky mali byť poskytnuté v značných výškach hotovostne a bezúročne, bez písomných zmlúv a bez prítomnosti svedkov, ktoré okolnosti vyhodnotil súd za spochybňujúce dôveryhodnosť ich výpovede. Súd prvej inštancie napokon poukázal aj na odstúpenie od zmluvy o pôžičke z 5. mája 2016 na č. l. 232 spisu, v dôsledku ktorej okolnosti v zmysle § 48 ods. 2 OZ dochádza k zrušeniu zmluvy od počiatku a právny titul, ktorým žalobca prihlásil svoju pohľadávku do konkurzného konania, tak neexistoval.

42. Odvolací súd, stotožniac sa so skutkovým stavom veci tak, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ako aj s jeho právnym posúdením, sa dostatočne vysporiadal s námietkami žalobcu vznesenými v jeho odvolaní, vyhodnotiac ich za podstatné pre to, aby rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (bod 36. a nasl. rozsudku odvolacieho súdu). Vyjadril sa k namietanému procesu dokazovania zdôrazniac, že žalobca ani proti jednej zo zápisníc spísaných okresným súdom, nevzniesol námietky, a hoci mal vytvorený dostatočný priestor, aby postup okresného súdu v rámci vykonaného dokazovania v relevantnom štádiu konania namietal, neučinil tak napriek tomu, že žalobca bol pri vykonaní všetkých procesných úkonov prítomný a bol zastúpený právnym zástupcom. Rovnako sa dostatočne vyjadril k námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení, že okresný súd opomenul vykonať procesnú povinnosť predpísanú v ust. § 181 ods. 2 CSP, výsledkom čoho malo byť vydanie prekvapivého, nepredvídateľného rozhodnutia. Za nedôvodnú vyhodnotil námietku o nepreskúmateľnosti prvoinštančného rozsudku, nesplňajúceho kritéria ustanovené v § 220 ods. 2 CSP a nedostatočne zisteného skutkového stavu v dôsledku nesprávneho zhodnotenia vykonaných dôkazov, a to aj s poukazom na relevantnú judikaturu najvyššieho súdu. Napokon sa odvolací súd dostatočne vysporiadal s tvrdeným odklonom prvoinštančného súdu od ustálenej rozhodovacej praxe vysvetliac, čo sa považuje za ustálenú judikaturu pre účely jej záväznosti.

43. S poukazom na vyššie konštatované zdôvodnenia rozsudkov oboch konajúcich súdov, dospel dovolací súd k záveru, že tieto spĺňajú zákonnú požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP (uplatňované aj v odvolacom konaní podľa § 378 ods. 1

CSP). Dovolací súd na tomto mieste považuje

za významné zdôraznenie judikatúrou Ústavného súdu SR konštatovaného stavu, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej nedôvodnosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu/súdov (napr. I. ÚS 188/06). Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva tiež záver, že odôvodnenia rozhodnutí prvoinstančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvoinstančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvoinstančného súdu, ako aj súdu odvolacieho, prípadne aj dovolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania. Pokiaľ ide o podmienku prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, je napokon nevyhnutné posúdenie miery, do akej došlo postupom súdu k porušeniu práva strany na spravodlivý proces. Podmienka prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je totiž splnená, ak právo strany na spravodlivý proces bolo porušené len v časti konania, resp. do takej miery, že strana mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania podaním odvolania. V prejednávanom prípade žalobcovi obrana jeho práv a oprávnených záujmov v rámci odvolacieho konania bezpochyby umožnená bola.

44. Vo vzťahu k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolateľ konajúcim súdom vytkol aj proces dokazovania tvrdiac, že súdy sa nevysporiadali s rozpormi v jednotlivých svedeckých výpovediach a že súdom „postačovalo“ konštatovanie, že žalobca neunesol dôkazné bremeno svojich tvrdení a u žalovaného len jednoduché ústne spochybenie poskytnutia pôžičky, bez predloženia akýchkoľvek dôkazov na podporu svojich tvrdení.

45. Dovolací súd vo vzťahu k procesu dokazovania vo všeobecnosti uvádza, že zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, ktorá znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku. Civilný sporový poriadok v § 132 ods. 1 ukladá sporovej strane povinnosť označiť dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je však už vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Ak aj súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, alebo vykoná iné dôkazy ako navrhli strany, následkom uvedeného môže byť len neúplnosť skutkových zistení (vedúca k vydaniu nesprávneho rozhodnutia). Uvedené preto nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, lebo to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať, čo však dovolateľ v tomto prípade nenamietol. Sumarizujúc uvedené, je povinnosťou súdu nechať sporovým stranám priestor na prednes svojich návrhov a dôkazných prostriedkov, nie je však už jeho povinnosťou všetky aj vykonať.

46. Po oboznámení sa s obsahom predloženého spisu má dovolací súd za to, že dokazovanie v posudzovanej veci bolo vykonané v súlade s ustanoveniami § 132 ods. 1, § 185 ods. 1 a § 191 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP [podľa ktorého na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie (a teda aj označené ustanovenia)].

47. Podľa § 187 CSP, za dôkaz v civilnom procese môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Jedným z dôkazných prostriedkov výslovne vymenovaných v § 187 CSP je výsluch svedka, vo vzťahu ku ktorému CSP v ustanoveniach § 196 a nasl. upravuje postup pri realizovaní tohto procesného úkonu. Žalobca v dovolaní rozpory, ku ktorým malo podľa jeho tvrdenia v jednotlivých svedeckých výpovediach dôjsť, žiadnym

spôsobom nekonkretizoval, preto z jeho dovolacieho podania nie je zrejmé, čo konkrétne by malo zakladať porušenie práva na spravodlivý proces. Samotné všeobecné konštatovanie bez toho, aby označil, v čom konkrétne vidí nevysporiadanie sa so spornými skutočnosťami, pre záver o nesprávnom postupe súdu a porušení práva na spravodlivý proces, nepostačuje. Dovolací súd napokon ani vlastným prieskumom vykonaného dokazovania v konaní nedospel k zisteniu, že by dokazovanie na súde prvej inštancie bolo vykonané spôsobom odporujúcim Civilnému sporovému poriadku. Výplývajú z § 191 ods. 1 CSP, súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporovej strany, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Procesný postoj strany nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04), čo v posudzovanom prípade splnené bolo. Vo vzťahu k vyššie uvedenej povinnosti súdu primeraným spôsobom reagovať na všetky procesné úkony sporových strán, dovolací súd dodáva, že vo veci konajúce súdy vykonané dôkazy dostatočne jasne a zrozumiteľne vyhodnotili v písomnom odôvodnení svojich rozhodnutí, a teda ich rozsudky nemožno považovať za nedostatočne zdôvodnené (k tomu bližšie viď body 40. až 43. tohto uznesenia).

48. Žalobca vo vzťahu ku konajúcim súdom vzniesol aj námietku prekvapivého súdneho rozhodnutia. Dovolateľ v dovolaní argumentuje tvrdením, že súd (majúc na mysli zrejme súd prvej inštancie) sa k mnohým tvrdeniam žalobcu pred ukončením dokazovania zákonom predpísaným spôsobom nevyjadril. Pre žalobcu ide o prekvapivé rozhodnutie, ktoré nemohol objektívne z postupu súdu predpokladať. Predmetnú námietku dovolateľ vzniesol už vo svojom odvolaní, ktorej námietke sa vyčerpávajúcim spôsobom venoval odvolací súd, s ktorého odôvodnením (v bodoch 39. a 40. odvolacieho rozsudku) sa dovolací súd stotožňuje v celom rozsahu, rovnako zdôrazniac dodržanie postupu podľa § 181 ods 2 CSP, realizované na pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 1. októbra 2019. Následne mali sporové strany v priebehu konania na prvoinstančnom súde dostatočný priestor na realizáciu prostriedkov procesnej obrany a procesného útoku (prostredníctvom prednesu skutkových tvrdení, popretia skutkových tvrdení protistrany, predkladania návrhov na vykonanie dôkazov, prednesu námietok k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov i hmotnoprávných námietok). Po tom, ako súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 11. mája 2021 zistil, že ani jedna z procesných strán ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemá, poskytol stranám sporu (tak žalobcovi, žalovanému i intervenientom) priestor na záverečný prednes a následne vyhlásil dokazovanie za skončené (zápisnica o pojednávaní na č. l. 337 až 342).

49. Pre úplnosť dovolací súd dopĺňa podmienky, ktorých kumulatívne splnenie by bolo predpokladom prípustnosti tejto dovolacej námietky vo vzťahu k prípadnému prekvapivému rozhodnutiu odvolacieho súdu, a to, že 1/ odvolací súd meritorne rozhodol potvrdením alebo zmenou rozhodnutia súdu prvej inštancie, 2/ pri rozhodnutí aplikoval nové ustanovenie právneho predpisu, ktoré doposiaľ (na súde prvej inštancie) použité nebolo a toto bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúce, napokon že 3/ odvolací súd strany sporu k použitiu nového ustanovenia nevyzval. Odvolací súd v posudzovanej veci rozhodol síce rozsudkom potvrdzujúcim rozsudok súdu prvej inštancie, v predmetnom prípade však povahu prekvapivého rozhodnutia nemá, nakoľko nie sú splnené ďalšie vymenované podmienky (pod 2/ a 3/), ktorých kumulatívne splnenie je potrebné pre záver, že ide o prekvapivé rozhodnutie.

50. Sumarizujúc vyššie uvedené, obidva vo veci konajúce súdy, tak súd prvej inštancie, ako aj súd odvolací, sa zaoberali dôvodom, pre ktorý podanej žalobe nebolo možné vyhovieť, spočívajúcim v nepreukázaní poskytnutia pôžičky v zmysle zmluvy z 5. mája 2016, pričom oba konajúce súdy dostatočne vysvetlili, prečo dôkazné bremeno ohľadne vyvrátenia žalovaným popretej pravosti zmluvy o pôžičke, zaťažovalo žalobcu. Dovolací súd považuje za významné zdôraznenie judikatúrou ústavného súdu konštatovaného stavu, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej nedôvodnosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Pokiaľ ide o podmienku prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, je

napokon nevyhnutné posúdenie miery, do akej došlo postupom súdu k porušeniu práva strany na spravodlivý proces. Podmienka prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je totiž splnená, ak právo strany na spravodlivý proces bolo porušené len v časti konania, resp. do takej miery, že strana mohla uplatniť svoj vplyv na výsledok konania podaním odvolania. V prejednávanej veci žalobcovi obrana jeho práv a oprávnených záujmov v rámci odvolacieho konania bezpochyby umožnená bola.

51. Dovolací súd pre úplnosť dopĺňa, že v civilnom sporovom konaní nesú zodpovednosť za unesenie dôkazného bremena strany, ktorá okolnosť je výrazom prejednávacej zásady, a to obzvlášť v prípadoch, kedy sú sporové strany zastúpené právnym zástupcom - advokátom ako osobou znalou práva. Súčasne dovolací súd upriamuje pozornosť žalobcu na tú skutočnosť, že dovolací súd nie je súdom skutkovým. Skutkové závery, namietané žalobcom v dovolaní ohľadne poskytnutia či neposkytnutia pôžičky žalobcom žalovanému na základe zmluvy z 5. mája 2016, nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd totiž nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, kritériu uvedenému v § 420 CSP, významovo nezodpovedajú. Na okraj uvedeného dovolací súd tiež poznamenáva, že i správnosť právneho posúdenia súdom nižšej inštancie by mohol preskúmať len na základe dovolania s dovolacím dôvodom podľa § 421 CSP (za predpokladu jeho prípustnosti a formulovania právnej otázky - k tomu viď body 53. a nasl. tohto uznesenia).

52. S poukazom na všetky vyššie uvedené skutočnosti dovolací súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu (ani súdu prvej inštancie) k vade v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces tak, ako to má na mysli citované ustanovenie Civilného sporového poriadku, nedošlo. V preskúmvanej veci tak nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, čo zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

53. Dovolateľ vo svojom dovolaní ďalej dôvodí prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP.

54. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

55. Prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa vždy vzťahuje na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania potom bude, vzhľadom na viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (ustanovenie § 440 CSP), závisieť od toho, či a ako dovolateľ vymedzil dovolaciu otázku zásadného právneho významu (kľúčovú) pre rozhodnutie veci. Povinnosťou dovolateľa kvalifikovane zastúpeného advokátom je teda uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne a konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť. Až po splnení týchto predpokladov prípustnosti dovolania, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu. Povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania a na ňu nadväzujúcu povinnosť doložiť ju buď konkrétnou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odchýlil, tvrdením o absencii rozhodovacej praxe, alebo konkretizáciou rozdielnosti v rozhodovaní odvolacieho súdu. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť - okrem špecifikovaných podmienok - predovšetkým o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho

zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/222/2009 z 26. februára 2010).

56. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP žalobca vyslovil názor, že konajúce súdy nesprávne vyhodnotili reálnosť poskytnutia pôžičky, zmluvu o pôžičke nesprávne interpretovali, rovnako tak nesprávne posúdili mechanizmus poskytovania pôžičky a výpočtov údajných úrokov z omeškania.

57. Dovolací súd po oboznámení sa s vyššie uvedeným obsahom dovolania žalobcu v časti dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, je nútený konštatovať, že skutočnosti namietané žalobcom ako dovolateľom kritérium právnej otázky zakladajúcej prípustnosť dovolania nespĺňajú (keďže túto nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP).

58. Dovolací súd upozorňuje, že z dôvodu, že je viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, je potrebné, aby dovolateľ konkrétne vymedzil právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená, ktorá požiadavka je umocnená tou skutočnosťou (vyššie uvedenou), že dovolateľ (vo všeobecnosti) musí byť zastúpený advokátom ako osobou znalou práva, ktorá okolnosť predpokladá bezchybnosť podaných dovolaní. Uvedené korešponduje so závermi Ústavného súdu SR v jeho rozhodnutiach, vyžadujúcich aby „...právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť“ (I. ÚS 115/2020). V danom prípade však dovolateľ nevymedzil právnu otázku (nie skutkovú) a ani nešpecifikoval nesprávnosť právneho posúdenia veci (t.j. aké ustanovenie právneho predpisu alebo predpis samotný aplikovať mal, alebo aké vykladal nesprávne a pod. pričom dovolateľ má poskytnúť v dovolaní aj podľa jeho názoru správne právne posúdenie veci).

59. Mimo vyššie uvedeného má dovolací súd za nepochybné, že námietky formulované dovolateľom, sa týkajú posúdenia skutkových okolností pri posudzovaní reálneho poskytnutia pôžičky a na základe tejto okolnosti (ne)existencie zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. K definícii skutkovej a právnej otázky sa najvyšší súd vyjadril v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/27/2019 aj tak, že „Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie právnej normy na posudzovaný prípad“.

60. Dovolací súd tiež poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 139/2022, podľa ktorého „s prihliadnutím na účel a zmysel dovolacieho konania z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorým je v prvom rade zjednocovanie právnej praxe, odstraňovanie právnej neistoty s cieľom dosiahnuť, aby na určitú právnu otázku dostala strana konania za rovnakých podmienok v zásade rovnakú odpoveď, a teda zabezpečenie jednotnosti vo výklade právnych noriem, nemožno dovolaciemu súdu pripisovať úlohu vykladať obsah zmluvných dojednaní, ktoré sa od prípadu k prípadu môžu líšiť, a teda tu absentuje prvok generality a univerzality, ktorý je vlastný všeobecne záväzným právnym predpisom. Zmluva ako dvojstranný právny akt je založená na dohode zmluvných strán a zaväzuje len zmluvné strany, preto výklad zmluvných dojednaní, ktoré si medzi sebou strany sporu

upravili v rámci svojej zmluvnej voľnosti, ako to bolo v prejednávanej veci, nespadá pojmovo pod právne posúdenie veci. Nemožno vylúčiť, že aj výklad zmluvy by bol právnym posúdením veci, napr. v prípade, ak by išlo o dojednanie kopírujúce zákonný text, resp. dojednanie vychádzajúce z kogentného ustanovenia príslušného právneho predpisu, od ktorého sa strany nemôžu odchýliť...“, takáto situácia však v posudzovanom prípade nenastala.

61. Dovolateľ súdom vytýka, že v prípade dlžníka postačovalo, aby listinu (zmluvu o pôžičke z 5. mája 2016) len ústne spochybnil, bez predloženia akýchkoľvek dôkazov na podporu svojich tvrdení a hoci súdy konkrétnym dôvodením (aj s poukazom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/199/2005, ako aj uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 169/2015-16) o dôkaznom bremene účastníka, ktorý tvrdí skutočnosť, ktoré majú byť súkromnou listinou preukázané v prípade, ak druhý účastník správnosť takej listiny hoc len formálne poprie, žalobca neponúkol žiadne relevantné právne riešenie, prečo by tomu tak byť nemalo a prečo by sa mal najvyšší súd odkloniť od svojej aktuálnej judikatúry citovanej v napadnutých rozhodnutiach a navyiac ani neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd pri riešení právnej otázky odkloniť, resp. v ktorých je právna otázka (avšak dovolateľom nevymedzená) rozhodovaná rozdielne.

62. K námietke o nesprávnom vyhodnotení reálnosti poskytnutia pôžičky, dovolací súd opakovane (viď bod 50. tohto uznesenia) zdôrazňuje, že prehodnocovanie zistených skutkových záverov je v dovolacom konaní nepripustné. Podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a sám dokazovanie nevykonáva, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V dovolacom konaní preto dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu), nakoľko v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené. Dovoláním sa preto nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

63. Napokon, dovolací súd pre úplnosť vo vzťahu k možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP uvádza, že súčasná existencia oboch týchto predpokladov prípustnosti dovolania sa bez ďalšieho pri (tej istej) právnej otázke alebo jej nesprávnom posúdení z povahy veci vylučuje; odvolací súd sa totiž nemôže pri riešení právnej otázky odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pokiaľ je táto právna otázka riešená dovolacím súdom rozdielne, čo platí aj naopak. Takéto odôvodnenie prípustnosti dovolania je vnútorne rozporné. Označený nedostatok v odôvodnení predpokladov prípustnosti dovolania má za následok aj nemožnosť aplikácie § 440 CSP o viazanosti dovolacím dôvodom so vzájomne sa vylučujúcimi predpokladmi jeho prípustnosti.

64. Sumarizujúc vyššie uvedené, keďže dovolateľ vo vzťahu k dôvodu prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ CSP nevymedzil dovolací dôvod spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu v tejto časti je potrebné odmietnuť podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

65. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, keďže prípustnosť dovolania žalobcu nie je daná podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a ani podľa § 421 ods. 1 písm. a/, písm. c/ CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 447 písm. c/, ako aj ustanovenia § 447 písm. f/ CSP odmietol bez toho, aby sa zaoberal otázkou vecnej správnosti dovoláním napadnutého rozhodnutia.

66. Žalovaný a intervenienti na strane žalovaného boli v dovolacom konaní úspešní, preto im dovolací súd priznal voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

67. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.